

महाराष्ट्र विधानसभा
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५
(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे -

- (१) मुख्यमंत्री : (क) महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी मर्यादित यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा सतरावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा वार्षिक प्रशासन अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) उप मुख्यमंत्री तथा नगरविकास, गृहनिर्माण मंत्री : (क) शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ महाराष्ट्र मर्यादित (सिडको) यांचा सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा एकावन्नावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, पुणे व पिंपरी-चिंचवड क्षेत्र, पुणे यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री : महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक लेखा परिक्षण अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : सन २०२५-२०२६ च्या अर्थसंकल्पावरील सर्वसाधारण चर्चा. (उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्र्यांचे उत्तर)

चार : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

(सोमवार, दिनांक १० मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना क्रमांक १)

(१) श्री.मिहीर कोटेचा, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुलुंड-गोरेगाव जोडरस्त्याच्या कामाअंतर्गत मुलुंड येथील असलेला अमर नगर ते सोनापूर दरम्यान रस्ता रुंदीकरणाचे काम करायचे असून या कामाकरिता रस्ता दोन वर्षासाठी बंद करण्यात येणार असणे, हा रस्ता महानगरपालिका विकास नियोजन आराखड्यात १८.३० मी. च्या RL प्रस्तावित असून महानगरपालिकेने या रस्त्याच्या काँक्रीटकरणाचे कामाची निविदा ही १८.३० मी. रस्त्याकरिता काढली असणे, परंतु प्रत्यक्षात सद्यःस्थितीत ६ मी. चा रस्ता बनवला गेला असणे, त्यामुळे रस्त्याची रुंदी कमी झालेली असून विकास नियोजन आराखड्यात १८.३० मी. च्या RL प्रस्तावित रस्त्यावरील बांधकामे वेळीच एस विभाग कार्यालयातील अधिकाऱ्यांनी काढली असती तर १८.३० मी. रस्त्यावरून वाहनांना ये-जा करणे शक्य झाले असते, परंतु दुर्दैवाने अधिकारी वर्गाच्या निष्काळजीपणामुळे रस्त्याची रुंदी कमी होणे, यावरून भंगारच्या गाड्यांची अमर नगर ते सोनापूर येथील वाहतूक वळती केल्यास मुलुंड कॉलनी येथील नागरिकांमध्ये मोठ्या प्रमाणात असंतोष निर्माण झालेला असणे, एस विभागातील अधिकारी वर्गाच्या कामातील कुचराईमुळे सोनापूर येथे मोठ्या प्रमाणात अनधिकृत बांधकामे वाढलेली असून तळ मजला ते वर अजून ४ मजल्यांपर्यंत अशी अनधिकृत कारखाने व बांधकामे झालेली असणे, यामुळे प्रदूषण वाढत असणे, तरी या रस्ता रुंदीकरणाच्या कामात महानगरपालिका अधिकारी वर्गाने केलेल्या निष्काळजीपणाबाबत शासनाने तातडीने करायची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(२) श्री. संजय गायकवाड, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"दिग्रस नगरपरिषद क्षेत्रातील महसूल विभाग, नगर परिषद दिग्रस, रेल्वे आणि विकास योजनेतील आरक्षित जागांवरील अवैध अभिन्यास पाडून मोठ्या प्रमाणावर अवैध भूखंड खरेदी-विक्री व्यवहार झालेला असणे, नगरपरिषद हद्दीतील विकास योजना आरक्षण, जसे आरक्षण क्रमांक १९ स्मशानभूमी, आरक्षण क्रमांक ४ बगीचा, आरक्षण क्रमांक ३८ भाजी बाजार, आरक्षण क्रमांक ५ खेळाचे मैदान यावर अवैधरित्या अभिन्यास मंजूर करणे, विकास योजना रस्ते, कृषि / ना-विकास क्षेत्र व नगरपरिषदेच्या खुल्या भूखंडावर अनधिकृतरित्या अभिन्यास मंजूर करणे, विकास योजनेतील शेत सर्व्हे नंबर १८ कृषि क्षेत्र व सर्व्हे नंबर २० रहिवास क्षेत्रामध्ये अनधिकृतरित्या भूखंडाची झालेली विक्री, महसूल विभागातील फेरफार क्रमांक १०२२१, ११०३२, ९७१९, १००१, १०२१९

अंतर्गत मोठ्या प्रमाणावर बेकायदेशीर खरेदी-विक्री व्यवहार होणे, अनधिकृतरीत्या सुरु असलेल्या सदर प्रकरणांना प्रलंबित करणे, याशिवाय सदर प्रकरणांची सखोल चौकशी करून प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहभागी असलेल्या सर्व दोषींवर तातडीने कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(३) श्री.प्रकाश सोळंके, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"महावितरणच्या स.व.सु. वसई मंडळ अंतर्गत विरार विभागीय कार्यालयात मंजूर असलेल्या गट ३ व ४ या रिक्त पदांच्या ठिकाणी बाह्यस्रोत कर्मचारी पुरवणेकरिता मे. जी.ए.डिजिटल वेब वर्ल्ड प्रा.लि.दिल्ली यांना दिनांक ३०/३/२०२१ रोजीच्या आदेशान्वये कंत्राट देणे, सदर कंपनीने त्यांची पुरवणी बिले दिनांक २/८/२०२१ रोजी विरार विभागीय कार्यालयास सादर करणे, सदर बिले सादर करताना कंपनीने सहा. अभियंता यांचा खोटा शिक्का व खोटी स्वाक्षरी करून आर्थिक घोटाळा करण्याच्या हेतूने सादर केल्याचे निर्देशनास येणे, अधिक्षक अभियंता, वसई यांनी सदर कंपनीस सेवा समाप्त करण्याबाबत दिनांक १०/२/२०२२ च्या पत्रान्वये नोटीस देणे, सदर कंपनीस काळ्या यादीत समावेश करणेबाबत जॉईंट एमडी, कोकण, ठाणे यांनी दिनांक ९/८/२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये मुख्य कार्यालयास प्रस्ताव सादर करणे, निलेश ठाकूर यांनी दिनांक २३/९/२०२४ रोजीचे निवेदन तत्कालीन ऊर्जा मंत्री यांना देणे, सदर निवेदन कार्यवाहीसाठी मुख्य कार्यालयास पाठवणे, परंतु याकडे मुख्य कार्यालयातील अधिका-यांनी जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करणे, तदनंतर सदर कंपनीस पेण मंडळाच्या अलिबाग विभाग व वाशिम मंडळाच्या नेरूळ विभाग व उपविभाग येथे बाह्यस्रोताद्वारे कुशल व अकुशल कामगार पुरविण्याचे कंत्राट अनुक्रमे दिनांक १९/१/२०२५ व २९/८/२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये देणे, या कंपनीस यापूर्वीही पारिषण कंपनीने दिनांक ३/८/२०१२ रोजीच्या पत्रान्वये काळ्या यादीत टाकण्याची कार्यवाही करणे, या सर्व कंत्राटामध्ये प्रथमदर्शी चुकीच्या पद्धतीने कंत्राट दिल्याचे आढळून येणे, याबाबत शासनाने केलेली कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(४) श्री. संतोष दानवे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील जिल्हा जालना स्थित तालुका जाफ्राबाद येथील बोरगांव बुद्रुक येथील उमेश साहेबराव फदाट या तरुणाची ईरला, ता.जि.बुलढाणा, या ठिकाणी शिवारात दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी निर्दयी व निर्घुणपणे हत्या करण्यात येऊन मयत उमेश फदाट याचा मृतदेह नदीच्या पुलावरून फेकून देण्यात येणे, तपासामध्ये आरोपी वैभव भोपळे व पवन बकाल यांना अटक होणे, पण गावात मोकाट फिरत असलेल्या खुनामागील मुख्य सूत्रधार प्रमोद भास्कर फदाट याला पोलिसांकडून अद्याप अटक झालेली नसणे, या खुनाची उच्चस्तरीय चौकशीची मागणी पीडित कुटुंबाने दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी

पोलीस अधीक्षक, बुलढाणा यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे केलेली असणे, यामध्ये अद्याप आरोपीला अटक न झाल्याने स्थानिक जनतेत राज्य शासन व पोलीस प्रशासनाप्रती पसरलेला तीव्र असंतोष व नाराजीची भावना, याबाबत शासनामार्फत तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) श्री.सिध्दार्थ शिरोळे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे शहरामध्ये सुमारे ८५०० सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरे असणे, सार्वजनिक सुरक्षा वाढविण्यासाठी आणि कायदा व सुव्यवस्था राखण्यात पोलिसांना मदत करण्यासाठी बसविलेले हे सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरे अनेक ठिकाणी बिघडलेले असणे, अशा परिस्थितीत रहिवासी आणि पोलीस दोघांनाही दुर्घटनांदरम्यान पाळत ठेवणे अवघड होणे, शहरात बसविण्यात आलेल्या अनेक सी.सी.टी.व्ही. कॅमेऱ्यांच्या दुरुस्तीचे काम न झाल्यामुळे नागरिकांना त्रास होत असणे, त्यांना त्यांच्या सुरक्षेची चिंता वाटणे, सी.सी.टी.व्ही. बंद असल्याचे मुख्य कारण त्यांचे मॅटेनन्स असून तो कोण करणार असा प्रश्न निर्माण होणे, बऱ्याच वेळा पुणे महानगरपालिका किंवा जिल्हा नियोजनाद्वारे सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरे बसवणे आणि पोलीस विभागाला हस्तांतरित करणे, सहा महिने वर्ष झाले की कॅमेऱ्यात बिघाड होणे, यामुळे करदात्यांचे कोट्यवधी रुपये वाया जाणे, एच डी कॅमेऱ्याबरोबर गरज असेल तिथे नाईट व्हिजन कॅमेऱ्यांचा पण वापर करणे, शहरातील सर्व पब्लिक आणि प्रायव्हेट सी.सी.टी.व्ही. कॅमेरा एकत्रीकरण करून पोलीस विभागाला ऍक्सेस देणे, आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सचा वापर करणे, सी.सी.टी.व्ही. मॅटेनन्स बाबत शासनाने एक धोरणात्मक निर्णय घेण्याची आवश्यकता, शक्य असल्यास पोलीस खात्याने स्वतःचे फायबर नेटवर्क करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही आणि उपाययोजना."

(६) श्री.नरेंद्र मेहता, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात विशेषतः शहरात कोणत्याही स्वरूपाचे बांधकाम करताना पाया खणणे आवश्यक असणे, सदर पाया खणणेसाठी खोदकाम तथा उत्खनन करताना निघणारी माती काढणे व इतरत्र टाकण्यासाठी सक्षम प्राधिकरणाच्या परवानगीची आवश्यकता असणे, सदर परवानगी शासनाकडे स्वामित्व धन जमा केले नंतर पावती स्वरूपात प्राप्त होत असणे, सदर उत्खनन अधिकाधिक १ ते २ वर्षे चालत असणे, परंतु सद्यःस्थितीत बहुतांश ठिकाणी जुन्या प्रकरणांमध्ये स्वामित्व धन न भरता उत्खनन केल्याच्या खोट्या तक्रारींची संख्या वारंवार वाढत असणे, या तक्रारींमुळे स्थानिक तहसीलदार व प्राधिकरणाकडून १० ते १५ वर्षांनंतर नोटिसा बजावल्या जात असणे, या नोटिसांचा गैरवापर करून काही समाजकंटक संबंधित व्यवसायिकाला व जमीन मालकांना

ब्लॉकमेल करत असल्याचे प्रकार उघडकीस येत असणे, शासनाकडून निश्चित नियमावली नसल्या कारणाने बहुतांश व्यावसायिक तथा जमीन मालक यांना सदर स्वामीत्व धन भरल्याची पावती कधीपर्यंत राखून ठेवायची हे माहीत नसणे, यामुळे १० ते १५ वर्षांनंतर त्यांना कोणताही अपराध नसताना कायदेशीर लढाईला सामोरे जावे लागत असणे, यामुळे सदर व्यावसायिक, सक्षम प्राधिकरण आणि जमीन मालक यांच्यात संभ्रम निर्माण होऊन शासनाप्रती निर्माण होणारा असंतोष, याबाबत उपाय म्हणून शासनाने निश्चित करावयाची नियमावली आणि कार्यवाही."

- (७) **सर्वश्री. नानाभाऊ पटोले, विजय वडेटीवार, अस्लम शेख, संजय मेश्राम, राजू कारेमोरे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"भंडारा जिल्ह्यातील साकोली, तुमसर, भंडारा येथे वैनगंगा खोऱ्यातील रेतीला प्रचंड मागणी असणे, त्यामुळे अवैध रेती व्यवसायामध्ये स्थानिक आणि बाहेरचे राजकीय नेते, महसूल विभागाचे अधिकारी, पोलीस प्रशासन गुंतलेले असणे, कोणत्याही रेती डेपोला मान्यता नसतांना, पर्यावरण विभागाची परवानगी नसतांना दररोज शेकडो ट्रक रेतीचे अवैधरित्या उत्खनन होत असणे, तसेच गोर-गरीबांच्या घरकुलासाठी रेती मिळत नसणे, परंतु इतर मोठ्या बांधकामांसाठी तात्काळ रेती मिळत असल्याचे निदर्शनास येणे, दिनांक ६ मार्च २०२५ रोजी अवैध रेतीच्या डंपरच्या अपघातात वर्ठी, तालुका मोहाडी, जिल्हा भंडारा येथील १२ वर्षीय एकता विजय सेलुकर या मुलीचा मृत्यू होणे व तिचे वडील गंभीर जखमी झाले असून वीर कन्हैयालाल महावाडे हा बारा वर्षांचा मुलगा गंभीर जखमी होऊन त्याला या अपघातात एक हात गमवावा लागला असणे, परंतु सदरील कुटूंबियांना कोणत्याही प्रकारची मदत करण्यात आलेली नसणे, या घटनेमुळे स्थानिक जनतेत पसरलेली तीव्र असंतोषाची व चिडीची भावना, याबाबत राज्य शासनाने तातडीने चौकशी करून या घटनेतील आरोपींवर कठोर कारवाई करण्यासाठी व भंडारा जिल्ह्यातील अवैध रेती उत्खनन रोखण्यासाठी तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (८) **श्री. अभिमन्यु पवार, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"औसा विधानसभा मतदारसंघात एकूण १६९ गावे असणे, सन १९९३ मध्ये झालेल्या प्रलयंकारी भूकंपात औसा विधानसभा मतदारसंघातील औसा व निलंगा तालुक्यातील जमीनदोस्त झालेल्या "अ" वर्गवारीच्या २७ व "ब" वर्गवारीच्या १० गावांचे पुनर्वसन शासनामार्फत करण्यात आले असून उर्वरित "क" वर्गवारीच्या गावातील घरांच्या दुरुस्तीसाठी अनुदान देण्यात आलेले असणे, सदरील पुनर्वसन अंतर्गत पक्के रस्ते व नाली, स्मशानभूमी बांधकाम, पथदिवे व इतर मूलभूत सुविधांचा अनुशेष राहिलेला

असणे, गावातील पुनर्वसन अंतर्गत बांधण्यात आलेल्या शासकीय इमारती खराब झाल्याने या इमारतींची पुनर्बांधकाम व दुरुस्ती करण्याची गरज असणे, भूकंपग्रस्त "क" वर्गवारीच्या गावात घरांना तडे गेल्याने नागरिकांनी भीतीपोटी गावा शेजारील शासकीय व खाजगी जमिनीवर घरे बांधलेली असणे, विस्तार वाढ झालेल्या नवीन विस्तारित वस्तीत पक्के रस्ते, पाणी, नाली, वीज व इतर आवश्यक मूलभूत सुविधांचा अनुशेष असल्याने नागरिकांची गैरसोय होत असणे, स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मा. मुख्यमंत्री महोदय, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये भूकंपग्रस्त "अ", "ब" व "क" वर्गवारीच्या गावात मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी आराखडा तयार करून त्यासाठी विशेष निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत निवेदनाद्वारे मागणी केली असणे, मूलभूत सुविधांचा विकास होत नसल्याने नागरिकांत तीव्र असंतोष असणे, परिणामी भूकंपग्रस्त भागातील मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

पाच : उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री यांचा म.वि.स. नियम ५७ अन्वये प्रस्ताव :-

"अर्थसंकल्पातील अनुदानासाठीच्या मागण्यांवर चर्चा व मतदानाच्या संदर्भात महाराष्ट्र विधानसभा नियम २५१ (१) मधील दहा दिवसांच्या कालावधीबाबतची जी तरतूद आहे ती महाराष्ट्र विधानसभा नियम ५७ अन्वये स्थगित करण्यात यावी."

सहा : सन २०२५-२०२६ च्या अर्थसंकल्पातील अनुदानाच्या मागण्यांवर चर्चा व मतदान. (पहिला दिवस)

- (१) सामान्य प्रशासन विभाग
- (२) महसूल व वन विभाग
- (३) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
- (४) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
- (५) मराठी भाषा विभाग

(मतास टाकावयाच्या मागण्यांची सूची स्वतंत्रपणे वितरीत केल्याप्रमाणे)

सात : अल्पकालीन चर्चा (म.वि.स. नियम १०१ अन्वये) :-

सर्वश्री. प्रशांत बंब, किशोर जोरगेवार, योगेश सागर, रणधीर सावरकर, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"केंद्र सरकारच्या शिक्षण विभागाने जाहीर केलेल्या 'परफॉर्मन्स ग्रेडिंग इंडेक्स (PGI) २.०' मध्ये राज्यातील शालेय शिक्षणाची स्थिती गंभीर असल्याचे निष्कर्ष काढण्यात आलेले असणे,

'असर' (Annual Status of Education Report) २०२४ च्या सर्वेक्षणानुसार राज्यातील सरकारी शाळांमधील तिसरी ते पाचवीच्या ५०% विद्यार्थ्यांना दुसरीचे पुस्तक वाचता येत नसणे, तर सहावी ते आठवीच्या ६५% विद्यार्थ्यांना साधा भागाकार करता येत नसल्याचे धक्कादायक वास्तव समोर येणे, एकूणच राज्यातील शिक्षणाचा विशेषतः प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांचा दर्जा अत्यंत खालावलेला असल्याने उच्च माध्यमिक, उच्च व तंत्र शिक्षणाच्या क्षेत्रातसुद्धा महाराष्ट्राची पिछेहाट होऊन राज्यातील भूमिपुत्रांना योग्य नोकऱ्या न मिळणे, शालेय शिक्षणाचा दर्जा खालावल्याने त्यानंतरच्या विविध स्पर्धा परीक्षा, संशोधन क्षेत्र, इंडस्ट्रीज आणि इतरही क्षेत्रात राज्यातील पदवीधर पदव्युत्तर गुणवत्ता प्रचंड कमी झालेली असणे, "बालकांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण (RTE)" या कायद्यानुसार प्रत्येक मुलाला दर्जेदार शिक्षणाचा अधिकार असून शालेय पायाभूत सुविधा, शिक्षक-विद्यार्थी गुणोत्तर आणि गुणवत्ता मानकांसाठी कठोर मानदंड सुनिश्चित करण्यात आलेले असणे, शिक्षकांच्या गुणवत्ता आणि दर्जा यामध्ये सातत्य नसल्याची बाब स्पष्ट होणे, त्यामुळे RTE कायद्यानुसार विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता आणि दर्जा संबंधी असलेल्या मूलभूत हक्कांवर गदा येत असणे, ही बाब अत्यंत गंभीर असून राज्याच्या सर्वांगीण विकासाशी संबंधित असणे, एकीकडे राज्यातील काही शिक्षक दुर्गम भागात, तुटपुंजी दळण-वळण आणि तांत्रिक पायाभूत सुविधा असतांना सुद्धा त्यावर मात करून समर्पित होऊन दर्जेदार शिक्षण देत गुणवंत विद्यार्थी घडविण्याचे कार्य करीत असतांना त्याच व्यवस्थेतील बहुतांश शिक्षक कर्तव्याबाबत उदासीन तर आहेतच पण बेकायदेशिररित्या विविध संघटना निर्माण करून त्या माध्यमातून राजकारण करीत असणे, परिणामी शिक्षकांच्या अशा वागणुकीमुळे पालकांना शिक्षणात रस कमी होणे तसेच पटसंख्येच्या कारणावरून संचमान्यता धोक्यात आलेली असणे, यास संबंधित शिक्षक ज्ञानदानाप्रती असलेल्या त्यांच्या नैतिक बांधिलकीबाबत बेपर्वा असणे जितके कारणीभूत आहे तितकेच जबाबदार शिक्षण विभागाचे संबंधित प्रशासन व पर्यवेक्षण असणे जे अस्तित्वात असलेल्या दर्जेदार शिक्षण हक्क कायदा, अनुषंगिक शासन निर्णय व तत्सम कायदांची अंमलबजावणी करण्यात कुचराई करीत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, त्यामुळे एकूणच राज्यातील ढासळलेल्या शिक्षणाच्या दर्जाबाबत अत्यंत गांभीर्याने व प्राथमिकतेने त्वरित शासनाने करावयाची कार्यवाही आणि उपाययोजना."

आठ : शासकीय विधेयके :

(अ) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३३ - महाराष्ट्र विशेष जन सुरक्षा विधेयक, २०२४ यावरील २१ सदस्यांची संयुक्त समिती दोन्ही सभागृहाच्या संमतीने दिनांक २१ डिसेंबर, २०२४ रोजी घटित करण्यात आली आहे. सदर समितीच्या प्रारंभिक बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार समितीच्या रचनेत आणखी ४ सदस्यांची वाढ करण्याचा प्रस्ताव विधानसभेने दिनांक १२ मार्च, २०२५ रोजी मंजूर करून विधानपरिषदेकडे सहमतीकरिता पाठविला. उक्त प्रस्तावास विधानपरिषदेच्या सहमतीसंबंधी विधानपरिषदेकडून प्राप्त झालेला संदेश.

(ब) पुरःस्थापनार्थ :-

सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २१ – महाराष्ट्र कर, व्याज, शास्ती किंवा विलंब शुल्क (सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम कंपन्यानी प्रदेय असलेल्या) यांच्या थकबाकीची तडजोड करण्याबाबत विधेयक, २०२५.

नऊ : (बुधवार, दिनांक १२ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री रणधीर सावरकर, अर्जुन खोतकर, अब्दुल सत्तार, सुरेश भोळे, सुधीर मुनगंटीवार, चेतन तुपे, सुरेश धस, दिपक केसरकर, अनिल पाटील, प्रशांत बंब, डॉ.तानाजी सावंत, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री नारायण कुचे, रमेश बोरनारे, राजकुमार बडोले, देवराव भोंगळे, राजेश क्षिरसागर, प्रताप पाटील-चिखलीकर, अभिमन्यू पवार, विजय शिवतारे, धर्मराव आत्राम, प्रकाश भारसाकळे, डॉ.बालाजी किणीकर, सर्वश्री चंद्रकांत नवघरे, चैनसुख संचेती, मंगेश कुडाळकर, दिलीप बनकर, श्रीमती श्वेता महाले, श्री. प्रकाश सुर्वे, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री प्रवीण दटके, किशोर पाटील, नरेंद्र भोंडेकर, मोहन मते, दौलत दरोडा, श्रीमती मंजुळा गावित, सर्वश्री राजू तोडसाम, प्रकाश सोळंके, संजय गायकवाड, राजेश वानखडे, संतोष बांगर, संजय बनसोडे, किसन वानखेडे, दिलीप लांडे, सत्यजित देशमुख, विनोद अग्रवाल, चंद्रकांत सोनवणे, दिलीप वळसे-पाटील, संभाजी निलंगेकर-पाटील, संतोष दानवे, राजेश पवार, शिवाजी कर्डिले, सचिन कल्याण-शेट्टी, श्रीमती नमिता मुंदडा, सर्वश्री रमेश कराड, रत्नाकर गुट्टे, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्री प्रताप अडसड, राणाजगजितसिंह पाटील, बबनराव लोणीकर, तान्हाजी मुटकुळे, किसन कथोरे, सर्वश्रीमती मोनिका राजळे, सीमाताई हिरे, देवयानी फरांदे, सर्वश्री रविंद्र चव्हाण, संजय केळकर, हरिश पिंपळे, उमेश यावलकर, सुमित वानखेडे, श्रीमती श्रीजया चव्हाण, सर्वश्री प्रशांत ठाकूर, महेश बालदी, सर्वश्रीमती सई डहाके, स्नेहा दुबे, सुलभा गायकवाड, सर्वश्री योगेश सागर, भिमराव तापकीर, श्रीमती मनिषा चौधरी, सर्वश्री अतुल भातखळकर, शंकर जगताप, कृष्णा खोपडे, विक्रम पाचपुते, करण देवतळे, गोपीचंद पडळकर, अमल महाडिक, राहुल आवाडे, महेश लांडगे, चरणसिंग ठाकूर, अमोल जावळे, दिलीप बोरसे, डॉ. राहुल आहेर, अॅड. राहुल ठिकले, श्री. सुभाष देशमुख, डॉ. सुरेश खाडे, डॉ. अतुल भोसले, अॅड. राहुल कुल, सर्वश्री काशिराम पावरा, समीर मेघे, समीर कुणावार, विजय रहांगडाले, किर्तीकुमार भांगडिया, डॉ. आशिष देशमुख, सर्वश्री विनोद अग्रवाल, संजय पुराम, किशोर जोरगेवार, राजेश बकाने, डॉ. मिलिंद नरोटे, सर्वश्री श्याम खोडे, केवलराम काळे, भीमराव केराम, जितेश अंतापुरकर, सिध्दार्थ शिरोळे, अनुपभैय्या अग्रवाल, राजेश पाडवी, श्रीमती अनुराधा चव्हाण, सर्वश्री शिवाजी पाटील, संजय उपाध्याय, चंद्रकांत पाटील, सुनिल शेळके, निलेश राणे, राजेंद्र यड्रावकर-पाटील, डॉ. किरण लहामटे, सर्वश्री शरद सोनवणे, किरण सामंत, आशुतोष काळे,

हिरामण खोसकर, राजेश विटेकर, राजू कारेमोरे, शेखर निकम, सचिन पाटील, संग्राम जगताप, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"शेतकरी सुखी, तर राज्य सुखी" हा मंत्र व शेतकऱ्यांच्या हिताचा विचार केंद्रस्थानी ठेऊन राज्यातील बळीराजाला स्थैर्य देणे, त्याला बळकट करणे आणि शेतीला नैसर्गिक आपत्तीपासून वाचविण्यासाठी शाश्वत उपाययोजना करणे हे ध्येय समोर ठेऊन आणि नारी शक्ती व युवा शक्तीला प्राधान्य देऊन राज्यात विविध योजना गतीमानतेने कार्यान्वित करण्याचा, जन-कल्याणाचा वसा घेतलेल्या या शासनाचा प्रयत्न असणे, "नमो शेतकरी महासन्मान निधी" योजनेत राज्यातर्फे प्रती शेतकरी ६ हजार रुपये देण्यात येत असणे, केवळ १ रुपयात पिक विमा देण्यात येत असून त्यायोगे महाकृषी विकास अभियान राबविण्यात येत असणे, नुकसानीचे पंचनामे जलद व पारदर्शी होण्यासाठी ई-पंचनामा प्रणाली तसेच ई-फेरफार, संगणकीय सातबारा उतारे यासारख्या योजना राबऊन पारंपारिक शेतीला आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देण्यात आली असणे, शेतकऱ्यांचा आर्थिक आधार बळकट करण्यासाठी "मा.बाळासाहेब ठाकरे कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन (स्मार्ट)" प्रकल्प कार्यान्वित केला असणे, शेतमालाला बाजारपेठ मिळवून देण्यासाठी शेतकरी ते खरेदीदार अशी मूल्य साखळी विकसित करण्यात आली असणे, "मागेल त्याला शेततळे" या योजनेला शेतकऱ्यांचा उदंड प्रतिसाद लाभल्याने त्यात फळबागा, ठिंबक सिंचन, शेडनेट, हरितगृहे, आधुनिक पेरणी यंत्रे, कॉटन श्रेडर यांचा समावेश करण्यात आला असणे, शेतकऱ्यांसाठी महत्त्वाचे असणारे वैनगंगा पैनगंगा नदीजोड प्रकल्प, मराठवाडा वॉटर ग्रीड, POCRA टप्पा-२ तसेच, जलयुक्त शिवार टप्पा-२ यासारखे महत्त्वाकांक्षी प्रकल्प तातडीने मार्गी लावण्याचे प्रयोजन असणे, मविआकडून शेतकऱ्यांना नैसर्गिक आपत्तीसाठी नुकसान भरपाई म्हणून केवळ ८,७०१ कोटी निधी वितरित करण्यात आला असताना विद्यमान शासनाच्या काळात हाच निधी १६,३०९ कोटी वितरित केला असणे, राज्यातील शेतकरी बांधवांना दिवसा वीज मिळावी याकरिता राज्यातील सर्व सब स्टेशनच्या परिसरात सोलर पार्क उभारण्याचे प्रयोजन असणे, याद्वारे निर्माण झालेल्या विजेचा वापर कृषी फिडर्सना पुरवठा करण्यासाठी अपेक्षित असणे, राज्यात जगातील सर्वात मोठा ९ हजार मेगावॉट क्षमता असलेला डिस्ट्रिब्युटेड रिन्युएबल एनर्जी प्रकल्प उभारण्यात येत असणे, मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.० मुळे ५० टक्के कृषी फिडर्स सौरऊर्जेवर चालविणे शक्य होणार असणे, विद्यमान शासनाने शेतकऱ्यांना सिंचनासाठी "मुख्यमंत्री बळीराजा मोफत वीज योजना" जाहिर केली असणे, या शासनाने "मागेल त्याला सौरकृषी पंप योजना" सुरु केली असल्याने शेतकऱ्यांना केवळ १० टक्के रक्कम भरून सौर पॅनल्स व पंपासहित सर्व सिंचन सुविधा प्राप्त होणे, दलित आणि आदिवासी शेतकऱ्यांना तर ही रक्कम केवळ ५ टक्के भरावी लागणे, राज्यात शेतकऱ्यांसाठी अतिशय महत्त्वाचे पांदण रस्ते तातडीने पूर्ण करण्याकरिता "मातोश्री पांदण रस्ते योजना" शेतकऱ्यांच्या हिताच्या दृष्टीने अधिक सुटसुटीत करून राबविण्याची आवश्यकता, या शासनाच्या काळात २७ सिंचन प्रकल्पांना मान्यता देण्यात आली असणे, परिणामी विशेषतः मराठवाडा व विदर्भातील शेतकऱ्यांना वर्षातून एकापेक्षा जास्त पिके घेणे शक्य झाले असणे, राज्यात जलयुक्त शिवार, गाळमुक्त धरण,

गाळमुक्त शिवार, मागेल त्याला शेततळे इ. योजना एकत्रितपणे राबविल्याने केंद्रीय जलशक्ती मंत्रालयाने जाहिर केलेल्या भारतातील जलाशयांच्या गणनेत महाराष्ट्राचा पहिला क्रमांक आला असल्याचे निदर्शनास येणे, हे अभियान देशातील अन्य राज्यांसाठी एक आदर्श व पथदर्शी झाले असणे, कर्जबाजारी शेतक-यांना आधार देऊन कर्जमुक्त करण्यासाठी “महात्मा ज्योतिराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना” सुरु करण्यात आली असणे, कांद्याला योग्य भाव मिळावा याकरिता कांद्याचे दर ठरविण्याचे अधिकार केंद्राच्या ग्राहक संरक्षण मंत्रालयाने स्वतःकडे ठेवले असणे, तूर हे जिरायती शेतकऱ्यांचे पिक असून ते नैसर्गिक आपत्तीत तग धरणारे, कमी खर्चाचे व आंतरपिक पद्धतीने घेता येणारे असल्याने त्याची उत्पादकता वाढविण्यासाठी प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता, कापूस लागवड ते वेचनी यातील बहुतांश कामे मजुरांऐवजी यांत्रिकीकरणाच्या माध्यमातून करणे आवश्यक असून हमी भावाने कापूस खरेदीसाठी सीसीआयने उघडलेल्या केंद्राची संख्या वाढविण्याची आवश्यकता, किंमत स्थिरीकरण योजनेतर्गत नाफेडने २.२२ लाख मे.टन व एनसीसीएफ अंतर्गत ०.३५ लाख मे. टन कांदा खरेदी केला असणे, हमीभावाने कापूस खरेदीसाठी सी.सी.आयने राज्यात १२१ खरेदी केंद्रे मंजूर केली असणे, कापूस प्रक्रिया उद्योगातील सर्व घटकांना काही सवलती देण्याची आवश्यकता, कापूस, सूत, कापड निर्यातीच्या संधी उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, १२ व्या पंचवार्षिक योजनेत अन्नधान्याच्या गरजेसोबतच नगदी पिकांचीही गरज भागविण्यासाठी कापूस पिकाचा समावेश करण्यात आला असणे, कापूस आधारित पिक पद्धतीस चालना देणे, कापूस पिकात एकात्मिक किड व्यवस्थापनास चालना देणे, अधिक लांब धाग्याच्या कापसांच्या वाणांची प्रात्यक्षिके आयोजित करून कापूस उत्पादकास चालना देण्याचे या शासनाचे धोरण असणे, कापसासाठी ५०० व सोयाबीन साठी २७० शेतकरी उत्पादक कंपन्या स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असणे, धानाला २० हजार रुपये बोनस देण्याचा निर्णय या शासनाने घेतल्याने त्याचा ६ लाख शेतकऱ्यांना लाभ मिळणे, ‘नारीशक्ती दुत ऑप’ हे क्रांतिकारी ऑप्लीकेशन शासनाने सुरु केल्याने ते गरजू महिलांना ओळखण्यासाठी व सक्षम करण्यासाठी उपयुक्त ठरत असणे, राज्यातील युवकांना स्पर्धेच्या युगात शक्तीशाली स्पर्धक म्हणून उभे राहता यावे याकरिता युवा प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना करण्यात आली असणे, युवकांना विविध उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याच्या दृष्टीने त्यांना वसतीगृहाची, निवासाची कुठेही अडचण येऊ नये या उद्देशाने राज्यातील ६ महसूल विभागात १०० युवक-युवतींसाठी युवा वसतीगृह उभारण्यास मान्यता देण्यात आली असणे, राज्यात पर्यटनाला चालना देण्यासाठी शाश्वत पर्यटन धोरण आखण्यात येत असणे, राज्यातील ५० नवीन पर्यटन स्थळांची निवड करून त्या ठिकाणी थीम पार्क, अँडव्हेचर स्पोर्ट, शॉपिंग मॉल, वॉटर मॉल आणि निवास व्यवस्था करण्यात येत असणे, बुलढाणा येथील लोणार, अंजिठा-वेरुळ, कळसूबाई, त्र्यंबकेश्वर तसेच कोकणातील सागरी किल्ल्यांच्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी उच्च दर्जाच्या सुविधा निर्माण करण्यात येत असणे, सातारा येथील शिवसागर जलाशय, भंडाऱ्यातील गोसीखुर्द जलाशय तसेच जळगाव येथील वाघूर जलाशय येथे नाविन्यपूर्ण जलपर्यटन प्रकल्प राबविण्यात येत असणे, कोकणातील पर्यटनास चालना देण्यासाठी शिवकालीन ३२ गडकिल्ल्यांचे नुतनीकरण व संवर्धन करण्याचे प्रस्तावित असणे, राज्यातील पर्यटकांना व भाविकांना योग्य दरामध्ये उत्तम व

सुरक्षित सुविधा पुरविण्यासाठी श्रीनगर, जम्मु-काश्मीर आणि अयोध्या येथे महाराष्ट्र भवन बांधण्याचा निर्णय घेतला असणे, राज्यात शेतकरी कर्जमुक्त व सधन होऊन शेतकरी, शेतमजुर, महिला व युवकांना बळकट करण्यासाठी, पर्यटनाला चालना मिळण्यासाठी व लोककल्याणकारी आणि गतीमान राज्य निर्माण करण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

दहा : (बुधवार, दिनांक १२ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री आदित्य ठाकरे, विजय वडेद्वीवार, जयंत पाटील, भास्कर जाधव, नाना पटोले, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, श्री. सुनिल प्रभू, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री रोहित पाटील, दिलीप सोपल, अमीन पटेल, रोहित पवार, अजय चौधरी, अमित देशमुख, उत्तमराव जानकर, डॉ. राहुल पाटील, सर्वश्री अस्लम शेख, संदिप क्षिरसागर, कैलास घाडगे-पाटील, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री बापूसाहेब पठारे, सुनिल राऊत, अमित झनक, नारायण पाटील, संजय पोतनीस, विकास ठाकरे, अभिजीत पाटील, नितीन देशमुख, शिरीषकुमार नाईक, राजू खरे, वरुण सरदेसाई, संजय मेश्राम, अनंत (बाळा) नर, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री हारुन खान, साजिद खान पठाण, महेश सावंत, हेमंत ओगले, मनोज जामसुतकर, रामदास मसराम, गजानन लवटे, अनिल मांगुळकर, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, प्रविण स्वामी, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"जुलै, २०२४ मध्ये राज्य सरकारने मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना लागू करणे, सदर योजनेमध्ये तब्बल २ कोटी ६३ लाख लाडक्या बहिणींची नोंदणी करणे व त्यांना रु. १५००/- दरमहा अनुदान देण्यास सुरुवात करणे, योजनेच्या निकषांचे उल्लंघन करून गैरफायदा घेतलेल्या लाडक्या बहिणींच्या अर्जांची छाननी माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये सुरु करणे, अनेक बहिणींनी स्वतःहून अर्ज मागे घेणे व लाखों बहिणींचे अर्ज छाननीमध्ये बाद करण्यात येणे, प्लास्टर ऑफ पॅरिस (पीओपी) गणपतीच्या मूर्तीवर असलेली बंदी, सदर बंदीमुळे माघी गणेश जयंतीच्या मूर्तींच्या विसर्जनाची झालेली कोंडी, अद्यापही माघी गणपतींच्या मूर्तींचे विसर्जन न झाल्यामुळे भाद्रपद महिन्यातील गणेश मूर्तींच्या (पीओपी) विसर्जनाच्या आखलेल्या उपाययोजनांवर प्रश्न निर्माण होणे, पीओपी व्यतिरिक्त अन्य पर्याय उपलब्ध नसल्यामुळे गणेश भक्त व मूर्तीकार यांच्यामध्ये पसरलेले चिंतेचे वातावरण, मुंबई महानगर प्रदेशातील रस्ते वाहतूक, मेट्रो रेल्वे या सार्वजनिक वाहतूक सेवा अपुऱ्या असल्यामुळे 'केबल कार' वाहतूक सेवा सुरु करण्यासाठी आराखडा तयार करणे, राज्यातील धार्मिक स्थळांना जोडण्यासाठी शक्तीपीठ मार्ग शासनाने आखणे, सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी निधीची तरतूद करण्याची आवश्यकता, राज्यातील शहरी तसेच ग्रामीण भागातील रस्त्यांची झालेली दुरावस्था, पावसाळ्यापूर्वी सदर रस्ते वाहतूकीसाठी योग्य करण्याची आवश्यकता, राज्यातील शहरी व ग्रामीण भागातील अनेक तरुण बेरोजगार असणे, त्यांना रोजगार उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, राज्यातील द्राक्ष बागायतदारांचे कमी भावामुळे झालेले नुकसान, महाशिवरात्री हा दिवस द्राक्ष दिन म्हणून साजरा करून राज्यातील शेतकऱ्यांना हातभार लावण्याची आवश्यकता, राज्यात राजरोसपणे डान्सबार

मोठ्या प्रमाणावर सुरु असणे, पोलिसांचे डान्सबारवर बंदी आणण्यास जाणीवपूर्वक होत असलेले दुर्लक्ष, राज्यात मागेल त्याला सौर पंप योजनेतील जाचक अटींमुळे अनेक शेतकरी सदर योजनेपासून वंचित असणे, राज्यात विविध समाजांसाठी १८ महामंडळे स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, परंतु त्यांना निधी न दिल्यामुळे त्यांची कामे प्रत्यक्षात सुरु न होणे, सध्याचे सरकार शेतकऱ्यांच्या बाबत गंभीर नसल्याचे निदर्शनास आले असून निवडणुकीपूर्वी शेतकऱ्यांना सरसकट कर्जमाफीची घोषणा करूनही अद्याप कर्जमाफीबाबत कोणताही निर्णय घेतलेला नसणे, तसेच विदर्भातील धान, सोयाबीन, कापूस इत्यादी पिकांना बाजारभाव मिळत नसणे, इतर पिकांना हमीभाव मिळण्याची गरज असणे, तसेच राज्यातील अनेक रस्त्यांची विकासाच्या नावाखाली अत्यंत दुरावस्था झाली असल्याने या रस्त्यांवरील अपघातांचे प्रमाणात वाढ झालेली असणे, रस्ते अपघातांमुळे मागील काही महिन्यांपासून अनेक बळी जाणे व अनेक जण गंभीर जखमी होणे, त्यामुळे वाहनातून प्रवास करणाऱ्या वाहतुकदारांना जीव मुठीत ठेवून प्रवास करावा लागत असणे या सर्व बाबींमुळे राज्यातील शेतकरी, महिला वर्ग व सर्वसामान्य जनतेत असंतोष पसरला असून याबाबत राज्य शासनाने करावयाची उपाययोजना व करावयाची कार्यवाही."

अकरा : (बुधवार, दिनांक १२ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री अतुल भातखळकर, अर्जुन खोतकर, दिलीप वळसे-पाटील, संजय केळकर, दिपक केसरकर, प्रकाश सोळंके, राम कदम, विजय शिवतारे, दौलत दरोडा, रविंद्र चव्हाण, रमेश बोरनारे, अनिल पाटील, अमित साटम, मंगेश कुडाळकर, चेतन तुपे, योगेश सागर, प्रकाश सुर्वे, संग्राम जगताप, श्रीमती मनिषा चौधरी, सर्वश्री राजेंद्र गावित, दिलीप बनकर, अॅड. पराग अळवणी, डॉ.बालाजी किणीकर, श्रीमती सुलभा खोडके, कॅ. आर. तमील सेल्वन, सर्वश्री अशोक पाटील, राजकुमार बडोले, मिहिर कोटेचा, शांताराम मोरे, राजू कारेमोरे, पराग शाह, दिलीप लांडे, चंद्रकांत नवघरे, कालिदास कोळंबकर, महेंद्र थोरवे, संजय बनसोडे, श्रीमती विद्या ठाकूर, श्री. महेंद्र दळवी, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री प्रवीण दटके, तुकाराम काते, सुनिल शेळके, मोहन मते, निलेश राणे, किसन कथोरे, राजेश क्षिरसागर, डॉ.किरण लहामटे, श्रीमती मंदा म्हात्रे, सर्वश्री मुरजी पटेल, आशुतोष काळे, संजय उपाध्याय, विश्वनाथ भोईर, शेखर निकम, सर्वश्रीमती सना मलिक, देवयानी फरांदे, सर्वश्री किरण सामंत, विलास तरे, मंगेश चव्हाण, राजेश मोरे, हिरामण खोसकर, कुमार आयलानी, राजेश विटेकर, राजेश पवार, विनोद अग्रवाल, रत्नाकर गुट्टे, शंकर जगताप, सिध्दार्थ शिरोळे, हेमंत रासने, भिमराव तापकीर, सुनिल कांबळे, रणधीर सावरकर, सुधीर मुनगंटीवार, समीर कुणावार, सुरेश भोळे, शिवाजी कर्डिले, देवराव भोंगळे, राजन नाईक, श्रीमती स्नेहा दुबे, सर्वश्री महेश लांडगे, नरेंद्र मेहता, श्रीमती सुलभा गायकवाड, श्री. प्रशांत ठाकूर, डॉ. सुरेश खाडे, सर्वश्री सत्यजित देशमुख, हरिश पिंपळे, प्रताप अडसड, डॉ. संजय कुटे, डॉ. मिलिंद नरोटे, सर्वश्री सुमित वानखेडे, अभिमन्यू पवार, श्रीमती सीमाताई हिरे, श्री. विक्रम पाचपुते, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"हे राज्य लोकांचे आहे आणि लोकांसाठी आहे" ही भावना मनामध्ये ठेऊन महायुतीचे शासन वेगाने कार्यरत असणे, मुंबई-पुणे व एमएमआरडीएसह राज्यातील अन्य छोट्या शहरांमध्ये

स्टार्टअप्सची संख्या वाढत असल्याने इंडिया स्टार्टअप्सनी घोषित केलेल्या आकडेवारीनुसार महाराष्ट्र हे स्टार्टअप्सचे देशातील पहिल्या क्रमांकाचे राज्य ठरले असणे, महायुती शासनाने महाराष्ट्रात अशक्य वाटणारा समृद्धी महामार्ग कार्यान्वित केला असणे, या महामार्गामुळे मुंबई-पुण्यात होणारी गुंतवणूक धुळे, गडचिरोली, नागपूर, अमरावती या भागात वाढत असल्याचे निदर्शनास येणे, नागपूर-गोवा शक्तीपीठ द्रुतगती मार्गाचे बांधकाम हाती घेण्याचा निर्णय घेतला असणे, या द्रुतगती मार्गामुळे, त्या मार्गावरील प्रमुख धार्मिक क्षेत्रे व तिर्थस्थळे जोडण्याचे प्रयोजन असून या प्रदेशातील आर्थिक विकासाला देखील चालना मिळू शकेल, राज्याच्या शहरी भागात पायाभूत सुविधांद्वारे शहरी जीवनमान सुधारण्यासाठी 'नगरोत्थान महाभियान' प्रभावीपणे राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेतर्गत पाणीपुरवठा, मल: निस्सारण व विकास यांचे सुरु असलेले प्रकल्प दोन वर्षात पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले असणे, मुंबई ही देशाची आर्थिक राजधानी असल्याने या शहरामध्ये गृहनिर्माण व गतीमान परिवहन हे मुद्दे प्राधान्याने विचारात घेऊन स्मार्ट सिटीच्या माध्यमातून स्थानिकांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी शासनाचा प्रयत्न असणे, मेट्रो-२ ए आणि २ बी ची सेवा सुरु झाल्याने पश्चिम द्रुतगती मार्गावरील अंधेरी आणि दहिसर च्या मध्ये वाहतूक कोंडी कमी होऊन मुंबईकरांचा प्रवास सुखकर झाल्याचे दिसून येणे, ठाणे-बोरीवली भुयारी मार्गाची निर्मिती करण्याचे धोरण प्रस्तावित असणे, मुंबई-पुणे मिसिंग लिंक या ६७०० कोटी रुपयांच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, वर्सावा-वांद्रे सागरी सेतूची निर्मिती, शिवडी ते न्हावाशेवा या मुंबई पोरबंदर प्रकल्पाची निर्मिती जलदगतीने सुरु असणे, मुंबईतील कुर्ला येथील नेहरूनगर, टिळकनगर या म्हाडा वसाहतीतील अनेक इमारतींचा पुनर्विकास होऊन १० ते १५ वर्षे उलटल्यानंतरही त्यांना भोगवटा प्रमाणपत्र मिळाली नसल्याचे निदर्शनास येणे, या गृहनिर्माण वसाहतींसाठी लागू केलेल्या अभय योजनेची मुदत वाढविण्याची आवश्यकता, कुर्ला येथील रेल्वे हद्दीतील संतोषी माता नगर, साबळे नगर व क्रांतीनगर येथे अनेक वर्षे राहणाऱ्या झोपडीधारकांना रेल्वे प्रशासनामार्फत पर्यायी जागा उपलब्ध करण्याकरिता राज्य शासनाने प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, नेहरूनगर येथील म्हाडाच्या वसाहतीत राहणाऱ्या पोलीस कर्मचाऱ्यांना माफक दरात निवासस्थाने उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, राज्यभरात ४०९ नागरी समुहांमध्ये 'प्रधानमंत्री आवास योजना' (शहरी) राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेतर्गत २ लाखांपेक्षा अधिक घरे बांधण्यात आली असून, १ लाख ८५ हजारांपेक्षा अधिक घरांचे बांधकाम प्रगतीपथावर असणे, मेट्रो तसेच कोस्टल रोड प्रकल्प पूर्ण झाल्याने मुंबईकरांचे जीवनमान उंचावणे, मुंबईतील कोळीवाडा आणि गावठाणाकरिता सीमांकन करून वेगळी विकास नियंत्रण नियमावली तातडीने तयार करण्याची आवश्यकता, कोळीवाडे व गावठाणांची झालेली दुरवस्था तातडीने दूर करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील सहकारी गृहनिर्माण संस्था व वसाहतींचे स्ट्रक्चरल ऑडिट करून पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, पुणे शहरात विमानतळाकरिता जागा राखीव असून अन्य पायाभूत सुविधा तातडीने करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील जुन्या ब्रिटीशकालीन वाड्यांचा पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, जुन्या चाळींची व्याख्या बदलून हेरिटेज टिडीआर प्रत्यक्ष अंमलात आला असणे, एमएमआरडीए क्षेत्रात सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या पुनर्विकासासाठी मुंबई जिल्हा बँकेला नोडल एजन्सी म्हणून मान्यता देण्यात येणे, मुंबईतील जुन्या इमारतींच्या स्वयंपुनर्विकासाकरिता मुंबई जिल्हा बँकेकडून देण्यात येणा-या कर्ज मर्यादेत वाढ करण्यात आली असल्याने गृहनिर्माण प्रकल्प वेगाने उभे रहात असल्याचे निदर्शनास येणे, मानीव अभिहस्तांतरण करण्यासाठी स्टॅम्प ड्युटी भरण्यात सुलभता

होण्यासाठी मुद्रांक शुल्क अभय योजना सुरु करण्यात येणे, झोपडपट्टी पुनर्वसनमधील सदनिका हस्तांतरण शुल्कात ५० टक्के कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, राज्यात ५१ लाख घरे बांधण्याचे प्रस्तावित असणे, ठाणे शहरात एमआयडीसीच्या अभिन्यासातील १५०० हेक्टर भूखंडावर जगातील सर्वात मोठा क्लस्टर प्रकल्प राबविण्यात येणे, समुह विकास पध्दतीने हा प्रकल्प राबविण्याचे प्रयोजन असणे, वाशी येथील सध्याच्या दोन खाडी पुलांना समांतर अशा तिस-या सहा पदरी खाडी पुलाच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, नवी मुंबई विमानतळामुळे वाढणाऱ्या लोकसंख्येसाठी नियोजित 'नैना' प्राधिकरणामार्फत २३ गावांच्या नियोजित आराखड्याच्या अंमलबजावणीस गती देण्याची आवश्यकता, मुंबई, पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर यासारख्या मोठ्या शहरांचा मेगापॉलिस मेटाव्हर्स प्रकल्पाच्या मदतीने अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून जागतिक पटलावरचे हे महानगर त्याच उच्च दर्जाचे व्हावे व येथील प्रत्येक कुटुंबात सुख आणि समाधान नांदावे ही या शासनाची महत्वाकांक्षा असणे, मुंबई व एमएमआरडीए क्षेत्रातील घरांची समस्या, वाहतूक समस्या इ. चे गतीमानतेने निर्मूलन करून मुंबईचा पर्यावरणपूरक विकास करण्याच्या दृष्टीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

बारा : सर्वश्री विजय वडेटीवार, आदित्य ठाकरे, जयंत पाटील, नाना पटोले, भास्कर जाधव, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री सुनिल प्रभू, रोहित पाटील, अमीन पटेल, दिलीप सोपल, रोहित पवार, अमित देशमुख, उत्तमराव जानकर, अस्लम शेख, डॉ. राहुल पाटील, श्री. संदिप क्षिरसागर, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री कैलास घाडगे-पाटील, बापूसाहेब पठारे, अमित झनक, सुनिल राऊत, नारायण पाटील, विकास ठाकरे, संजय पोतनीस, अभिजीत पाटील, शिरीषकुमार नाईक, नितीन देशमुख, राजू खरे, संजय मेश्राम, वरुण सरदेसाई, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री अनंत (बाळा) नर, साजिद खान पठाण, हारुन खान, हेमंत ओगले, महेश सावंत, रामदास मसराम, मनोज जामसुतकर, अनिल मांगुळकर, गजानन लवटे, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, प्रविण स्वामी, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"राज्यात शासनाचे शेतकरी विरोधी धोरण व नैसर्गिक आपत्ती त्यामुळे राज्यातील शेतकरी अस्मानी संकटात सापडला असून सोयाबीन, कापूस, धान व इतर कृषी मालाच्या खरेदीला हमी भावापेक्षा कमी दर असणे, केंद्र सरकारच्या धोरणामुळे शेत मालाचे दर पडणे, शेतकऱ्यांना शेतीसाठी लागणारी अवजारे व साहित्याच्या किंमतीमध्ये झालेली वाढ, त्यामुळे शेतकरी आर्थिक संकटात सापडला असून अजूनही राज्य शासनाने संपूर्ण कर्जमाफीची घोषणा न करणे, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम अद्याप न मिळणे, मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या वसतीगृहांची अवस्था अत्यंत भयावह असून या वसतीगृहांमध्ये सोयी-सुविधांचा अभाव असणे, राज्यात ओबीसी समाजाची लोकसंख्या सर्वाधिक असूनही त्या प्रमाणात महाज्योतीला निधी न मिळणे त्यामुळे ओबीसी विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण झालेली नाराजी, सार्थी, बार्टी, महाज्योतीला मिळणाऱ्या अपुऱ्या निधीमुळे विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती वेळेवर न मिळणे, विदर्भातील अनेक जिल्ह्यात कोळसा खाणी, औष्णिक वीज प्रकल्प, स्टील प्लांट यामुळे या जिल्ह्यांमध्ये प्रदुषणात मोठी वाढ होऊन आरोग्याचा प्रश्न व पर्यावरणाची हानी होत असणे, वनक्षेत्रालगत

नागरी वस्त्यांमध्ये वन्य प्राण्यांमुळे शेतीचे नुकसान व मनुष्य हानी होत असणे, विदर्भातील प्रमुख प्रकल्प असलेला गोसीखुर्द प्रकल्पाचे काम अद्यापही प्रलंबित असल्याने या प्रकल्पाला नवीन सुप्रमा देऊन त्यासाठी निधी उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, वाढती महागाई लक्षात घेता बांधकामांच्या वस्तुंच्या दरात वाढ झाल्यामुळे घरकुल योजनेत पाच लाखांपर्यंत अनुदानात वाढ करण्याची आवश्यकता, सार्वजनिक आरोग्य विभागात मोठ्या प्रमाणात घोटाळा झाला असून १०८ रुग्णवाहिका खरेदीमध्ये झालेला गैरव्यवहार, शासकीय रुग्णालये, आरोग्य केंद्रे, उपकेंद्रे यांच्या साफ-सफाईसाठी प्रतीवर्षी ६३८ कोटी याप्रमाणे ३१९० कोटी रुपयाचे कंत्राट पुण्यातील एका खाजगी कंपनीला दिल्याचे उघड होणे, राज्यात एम.डी.ड्रगज, ब्राऊन शुगरची तस्करी मोठ्या प्रमाण वाढली असणे, ड्रगज तस्करांचे थैमान माजले असून त्यांच्यावर नियंत्रण राहिलेले नसणे, तसेच बनावट व अवैध दारू विक्री होत असल्याने निरपराध लोकांचे नाहक जाणारे बळी, राज्यातील अनेक मंत्र्यांवर विविध गंभीर स्वरूपाचे आरोप होऊनही त्यांना अभय देण्यात येणे, कोकणातील सिंधुदुर्ग जिल्ह्यासह रत्नागिरी जिल्ह्यात काजू उत्पादकांसमोर दरवर्षी पाऊस, ढगाळ वातावरण, अवकाळी पाऊस, वादळी वारे, आदी नैसर्गिक संकटांचा सामना करावा लागणे, आंबा, काजू, फणस इत्यादी पिकांचे होत असलेले नुकसान, त्यातच काजू बी चे दर, आयात शुल्क, पीक परतावा अशा समस्या असतांनाच आता काजू बी आणि बॉड खाणाऱ्या किडींचा मोठ्या प्रमाणात प्रादुर्भाव काजू पिकांवर होत असल्याचे नुकतेच माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये निदर्शनास येणे, किडीच्या प्रतिबंधाकरीता किटकनाशकांची फवारणी करूनही कीड नियंत्रणात आलेली नसणे, परिणामी काजू बोंडांचे मोठ्या प्रमाणात होत असलेले नुकसान, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने काजू उत्पादक शेतकऱ्यांना तात्काळ पंचनामे करून नुकसानभरपाई देण्याची आवश्यकता, मुंबईतील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानातील १/१/१९९५ पर्यंतच्या पात्र झोपडपट्टीवासियांनी शासनाकडे प्रत्येकी ७ हजार रुपये भरणे करणे, सन २०११ च्या जनगणनेमध्ये ज्या झोपड्यांना कायमस्वरूपी वास्तव्याचा हक्क प्राप्त होऊनही यामध्ये म्हाडातर्फे सदर घरे देण्यामध्ये होत असलेला विलंब, शासनाच्या जमिनीवरील झोपड्यांना शौचालय, वीज, पाणी इत्यादी मुलभूत सोयी पुरविण्याबाबत संजय गांधी उद्यानाच्या अधिकाऱ्यांकडून ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यास होत असलेला विलंब, सदर झोपडपट्टीवासियांनी कॉमन मीटर घेऊन वीज घेतली आहे त्यांना अदानी वीज कंपनीकडून भरमसाठ बिले देण्यात येणे, त्यामुळे झोपडपट्टीवासीय त्रस्त होणे, प्रत्येक झोपडीमागे स्वतंत्र वीज मीटर देण्याची झोपडपट्टीवासियांची मागणी असणे, त्यांना स्वतंत्र वीज मीटर देण्याबाबत शासनाने केलेली कार्यवाही, झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेनुसार दिनांक १/१/२००० रोजीच्या वास्तव्याचा कोणताही एक पुरावा दिल्यास झोपडीधारक पात्र होणे, तथापि मुंबई महानगरपालिकेमध्ये दिनांक १/१/२००० रोजीच्या पूर्वीचे दोन पुरावे असतील तरच झोपडी पात्र केली जाणे, फोटो पासची पडताळणी करण्यास विलंब होणे, त्यामुळे महानगरपालिकेतर्फे झोपडी पात्र न करणे किंवा केली तर सशुल्क पात्र करणे, मुंबईतील वांद्रे (पूर्व) स्टेशनजवळ मोठ्या प्रमाणावर ऑटोरिक्षा सकाळ संध्याकाळ उभे असणे, जवळ जाणाऱ्या प्रवाशांना नकार देणे, मिटरप्रमाणे भाडे न आकारता जादा भाड्याची

मागणी करणे, प्रवाशांबरोबर अरेरावी करणे, मुजोर ऑटोरिक्षा चालकांवर कारवाई करण्याची गरज, वांद्रे परिसरात गेल्या वर्षभरात अनेक चोरीच्या घटना घडणे, अंमली पदार्थांचा बेकायदेशीर साठा करणे, या संदर्भात स्थानिक पोलिसांकडे तक्रारी करूनही पोलिसांचे होत असलेले दुर्लक्ष, राज्यातील महत्त्वाच्या समस्यांकडे व प्रश्नांकडे राज्य शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, त्यामुळे जनमानसात पसरलेला तीव्र असंतोष याबाबत राज्य शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक १३ मार्च, २०२५.

जितेंद्र भोळे,

सचिव (१) (कार्यभार),

महाराष्ट्र विधानसभा.